

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobkyně:

M. B., narozená dne X

bytem X

zastoupená advokátem Mgr. Janem Maškem
sídlem Pekařská 658, Kladno

proti

žalované:

Česká správa sociálního zabezpečení

sídlem Křížová 25, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2019, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2019, X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Jana Maška, advokáta.**

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 13. 11. 2019, domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, kterým žalovaná zamítla její námitky a potvrdila své předchozí rozhodnutí ze dne 2. 7. 2019, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná zamítla žalobkyninu žádost o opětovné přiznání vdovského důchodu, protože nesplnila podmínky § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 191/2018 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).
2. Žalobkyně uvádí, že dne 27. 3. 2019 požádala o přiznání pozůstalostního důchodu po zemřelém manželovi J. B.. Důvodem pro přiznání důchodu je podle žalobkyně skutečnost, že pečuje o nezaopatřené dítě (dne X narozeného M. V.), které bylo vychovááno v rodině zemřelého až do dne jeho smrti. Žalobkyně nesouhlasí s názorem žalované, že M. V. není dítětem ve smyslu § 50

odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, neboť byl už v době sňatku žalobkyně s J. B. zletilý, a proto nelze hovořit o jeho výchově. Soužití žalobkyně s J. B. ve společné domácnosti, kterou s nimi sdílel i M. V., totiž začalo již nejméně rok před svatbou, tedy v době, kdy byl M. V. ještě nezletilý. Žalobkyně má tedy za to, že žalovaná v jejím případě aplikovala příslušná ustanovení zákona o důchodovém pojištění formalisticky, což mělo za následek nezákonné nepřiznání vdovského důchodu. Odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též jen „NSS“) ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, není příléhavý.

3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvádí, že námitkám žalobkyně nebylo možno vyhovět, protože nesplňuje podmínky pro přiznání vdovského důchodu stanovené § 50 zákona o důchodovém pojištění. Manželství mezi žalobkyní a zemřelým J. B. bylo uzavřeno dne 16. 1. 2016, tedy až po 18. narozeninách M. V.. To je v dané věci klíčová okolnost, neboť jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, jakkoli mohou rodiče i jiné osoby na děti výchovně působit celoživotně, pro potřeby § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění je třeba pojem výchova vykládat podstatně užěji a omezit ji jen na případy, kdy mezi dotčenými osobami vzniká pouto vyšší intenzity. Pouze tento bližší vztah může pozůstalé manželce založit nárok na vdovský důchod po uplynutí 1 roku od smrti manžela. Právní skutečností, která tento bližší vztah mezi manželem matky a dítětem zakládá, je přitom podle NSS soudu až uzavření manželství, neboť až tímto okamžikem vznikají manželovi povinnosti ve vztahu k dítěti a jeho výchově. K uzavření manželství přitom musí dojít předtím, než dítě nabyde zletilosti, neboť pak jde o zcela jinou situaci. Faktické zahájení soužití ve společné domácnosti není skutečností, která by onen bližší vztah mezi manželem matky a dítětem založila. Tyto závěry NSS vyslovil v souvislosti s podobným případem a jsou aplikovatelné i na právě posuzovanou věc. Ani zde nemůže mít na přiznání důchodu vliv skutečnost, že společné soužití žalobkynina budoucího manžela a M. V. ve společné domácnosti bylo fakticky zahájeno ještě předtím, než dosáhl zletilosti. Faktické skutečnosti ostatně nejsou rozhodné ani pro přiznání jiných druhů důchodů. Žalovaná uzavírá, že napadené rozhodnutí není nezákonné, a navrhuje zamítnutí žaloby.
4. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkynin manžel J. B. zemřel dne X a žalobkyně pobírala od února 2018 do ledna 2019 vdovský důchod. Dne 27. 3. 2019 požádala žalobkyně o opětovné přiznání pozůstalostního důchodu. Jako důvod uvedla, že pečuje o nezaopatřené dítě. Z dalších listin, jež jsou součástí správního spisu, vyplývá, že tímto dítětem je M. V. narozený dne X, který byl rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 23. 11. 2011, č. j. 42 P 108/2006-102, svěřen do pěstounské péče žalobkyně a který v akademickém roce 2018/2019 prezenčně studoval bakalářský studijní obor kybernetika na elektrotechnické fakultě Českého vysokého učení technického v Praze. Dne 2. 7. 2019 vydala žalovaná prvostupňové rozhodnutí, jímž žalobkyninu žádost zamítla pro nesplnění podmínek § 50 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Podle § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se totiž nezaopatřeným dítětem rozumí mj. dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o dítě, které bylo jedním z manželů do dne smrti manžela převzato do péče nahrazující péči rodičů. M. V. však není možné pokládat pro účely žalobkynina nároku na vdovský důchod za dítě ve smyslu citovaného ustanovení, neboť dosáhl zletilosti ještě před sňatkem žalobkyně se zemřelým manželem. Prvostupňové rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno (fiktivně) na adresu X, která byla v žádosti uvedena jako adresa pro doručování. Po urgencích žalobkyně se však zjistilo, že jde o omyl způsobený pochybením zaměstnankyně žalované a že žalobkyně na této adrese nebydlí a nikdy ji jako adresu pro doručování neuvedla. Toto pochybení žalovaná napravila opětovným doručením prvostupňového rozhodnutí na správnou adresu s tím, že účinky doručení spojila až právě s tímto druhým doručením. V mezidobí (dne 12. 6. 2019) podala žalobkyně z opatrnosti ještě jednu žádost obsahově shodnou s žádostí ze dne 27. 3. 2019.
5. Žalobkyně podala proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. Namítla, že se se zemřelým J. B. seznámila na jaře 2014 a v dubnu 2015 se přistěhoval do domácnosti, kde dosud bydlela žalobkyně s M. V.. M. V. a J. B. si byli od počátku blízcí a M. V. mu šel dokonce za svědka při

svatbě s žalobkyní dne 16. 1. 2016. Když se zdravotní stav J. B. zhoršil, podílel se M. V. na komplexní péči o něj i o společnou domácnost, což na něj mělo formativní vliv. Žalobkyně odkazuje na § 7 odst. 2 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, podle něž byl J. B. žalobkyniným druhem ještě před tím, než M. V. dosáhl zletilosti; v té době se také odehrávala jeho výchova, čímž je naplněna definice dítěte obsažená v § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. K doložení svých tvrzení žalobkyně předložila čestná prohlášení M. V. a J. L..

6. Dne 23. 8. 2019 vydala žalovaná napadené rozhodnutí, kterým žalobkyniny námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Uvedla, že § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění obsahuje zvláštní definici pojmu „dítě“ pro potřeby § 50 odst. 2 písm. a) a b) téhož zákona a obecná definice obsažená v § 20 odst. 1 tohoto zákona se neuplatní (rozsudek NSS ze dne 5. 6. 2013, č. j. 6 Ads 163/2012-24). Pro splnění nároku na vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění tak musí být kumulativně splněny podmínky tam obsažené, tedy (a) že pozůstalý manžel pečuje o nezaopatřené dítě ve smyslu § 20 odst. 4 tohoto zákona a (b) že toto dítě splňuje alespoň jednu alternativních z podmínek obsažených v § 50 odst. 3 tohoto zákona, tedy buď (1) že má toto dítě nárok na sirotčí důchod po zemřelém, nebo (2) že bylo dítě v rodině zemřelého vychováváno, bylo-li alespoň jedním z manželů převzato do péče nahrazující péči rodičů. V právě posuzované věci nebyla splněna ani podmínka sub (1), ani podmínka sub (2). M. V. nepobírá po zemřelém J. B. sirotčí důchod, ani nebyl v rodině vychováván, neboť manželství žalobkyně s J. B. (uzavřené dne 16. 1. 2016) bylo uzavřeno až poté, co dosáhl zletilosti (dne X). Výchova zletilé osoby jinou dospělou osobou je nerealná a nenaplnuje podmínky § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, jak uvedl i NSS v rozsudku ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21. Pro posouzení nároku může žalovaná hodnotit pouze naplnění podmínek vyplývajících z právních předpisů; předložená čestná prohlášení nejsou pro věc relevantní. Žalobkyně tedy na vdovský důchod nárok nemá.
7. Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu napadených výroků a uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). O věci rozhodl soud postupem podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, přičemž souhlas účastníků se presumuje, neboť ani na výzvu soudu nesdělili, že by s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasili.
8. Podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má vdova po uplynutí 1 roku od smrti manžela nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.
9. Podle § 20 odst. 4 písm. a) zákona o důchodovém pojištění se za nezaopatřené dítě pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání.
10. Podle § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se dítětem podle odstavce 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do péče nahrazující péči rodičů.
11. Podle § 33 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění účinném do 31. 12. 2013 Sb. (dále jen „zákon o rodině“), se na výchově dítěte podílí i manžel, který není rodičem dítěte, za předpokladu, že s ním žije ve společné domácnosti.
12. Podle § 885 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), pečuje-li o dítě jen jeden z rodičů, podílí se na péči o dítě a jeho výchově i manžel nebo partner rodiče dítěte, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti. To platí i pro toho, kdo s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství nebo registrované partnerství, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti

13. Žalobkyně jediným žalobním bodem namítá, že žalovaná zamítla její žádost pouze proto, že příslušná ustanovení zákona o důchodovém pojištění aplikovala formalisticky. Kdyby je žalovaná aplikovala správně, tj. v souladu s jejich skutečným smyslem, pak by žalobkyni nárok na vdovský důchod musela přiznat. Konkrétně žalobkyně tvrdí, že je formalistické, pokud žalovaná pokládá za okamžik, v němž může započít výchova dítěte ve smyslu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, teprve sňatek. K zahájení výchovného působení J. B. na M. V. totiž došlo již dříve (před dosažením jeho zletilosti), a to faktickým zahájením soužití ve společné domácnosti.
14. Ve věci není sporné, že „výchova“ ve smyslu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění přichází v úvahu pouze do dosažení 18. roku věku dítěte, jak to vyslovil i NSS v rozsudku ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21. Sporné ovšem je, jaký okamžik je třeba pokládat za zahájení této „výchovy“ – zda je tímto okamžikem zahájení faktického soužití (k tomu v posuzované věci došlo dle tvrzení žalobkyně ještě před tím, než M. V. dosáhl 18. roku věku), nebo zda je jím až sňatek (k tomu v posuzované věci došlo až poté, co M. V. dosáhl 18 roku věku).
15. Žalovaná v prvostupňovém i napadeném rozhodnutí vychází z toho, že „výchovu“ ve smyslu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění lze uznat až od okamžiku sňatku. Z § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění ovšem takový požadavek výslovně nevyplývá a dovodily jej až správní soudy. Poprvé se touto otázkou zabýval NSS v rozsudku ze dne 25. 10. 2006, č. j. 3 Ads 76/2005-49, v němž dovedl, že nárok na vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění nezaložilo ani sedmileté partnerské soužití, během něhož stěžovatelčiny děti dosáhly zletilosti, které bylo završeno svatbou stěžovatelky s jejím dlouholetým druhem jen krátce před jeho smrtí. Tento faktický stav je podle NSS bez právního významu pro přiznání vdovského důchodu, neboť nesezdaný druh nemá vůči družčiným dětem žádný právní vztah ani žádnou povinnost se na jejich výchově či výživě jakkoli podílet; taková povinnost vzniká až sňatkem, jak to vyplývalo z § 33 tehdy účinného zákona o rodině.
16. Téže otázkou se NSS zabýval v rozsudku ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, v němž šlo o případ, který se v podstatných okolnostech shodoval s právě posuzovanou věcí. Stěžovatelce nebyl přiznán vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ač pečovala o svou nezaopatřenou (zletilou, ovšem na vysoké škole prezenčně studující) dceru; sňatek totiž uzavřela až poté, co dcera dosáhla zletilosti. NSS odkázal na svůj předchozí rozsudek ze dne 25. 10. 2006, č. j. 3 Ads 76/2005-49, a na § 33 zákona o rodině a zopakoval závěr, že ve faktickém soužití druh a družky nelze realizovat „výchovu“ dětí ve smyslu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Obecně NSS uvedl, že nárok na vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění lze založit pouze na péči o takové nezaopatřené dítě, které mělo k zemřelému určitý vztah, jenž je vyjádřen v § 50 odst. 3 tohoto zákona. Musí jít buďto o dítě, které po zemřelém pobírá sirotčí důchod (tj. vlastní dítě zemřelého), nebo právě o dítě, na jehož výchově se zemřelý podílel. Mezi zemřelým a dítětem musí tedy existovat sociální vztah, který musí naplňovat určité znaky, aby jej bylo možno identifikovat a prokázat a rovněž jej odlišit od jiných sociálních vztahů, jimž zákonodárce zvýhodnění v podobě tohoto typu důchodu přiznat nemíní. Byť je tedy požadavek na to, aby k uzavření manželství došlo před dosažením zletilosti dítěte, určitým formálním kritériem, právo s formálními kritérii hojně pracuje, aniž by se nutně muselo jednat o nepřipustný formalismus.
17. Krajský soud nicméně podotýká, že uvedený právní názor nelze v současnosti bez dalšího převzít, neboť dne 1. 1. 2014 nabyla účinnosti nová právní úprava obsažená v občanském zákoníku. NSS ve výše rekapitulovaných rozhodnutích založil svůj právní názor na § 33 zákona o rodině (a to přestože druhé z nich přezkoumávalo zákonnost rozhodnutí vydaného v době, kdy již nebyl účinný), který stanovil, že na výchově dítěte se podílí i manžel, který není rodičem dítěte, za předpokladu, že s ním žije ve společné domácnosti. Ovšem § 885 občanského zákoníku, který byl účinný v době, kdy nastaly skutečnosti tvrzené žalobkyní (k sestěhování žalobkyně s jejím budoucím manželem J. B. mělo dojít v dubnu 2016), rozšiřuje povinnost podílet se na výchově a péči o dítě na širší okruh osob – mimo manžela a (registrovaného) partnera též na toho, kdo

s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství nebo registrované partnerství, žije-li s dítětem ve společné domácnosti. Jak v § 33 zákona o rodině, tak v § 885 občanského zákoníku jde o povinnost vyjádřenou slovy „podílí se“ (na výchově dítěte). V oblasti soukromého práva tedy v mezidobí došlo k zásadnímu posunu, který lze interpretovat tak, že zákonodárce reflektoval změnu společenských vztahů, ke které došlo od roku 1964, kdy vstoupil v účinnost zákon o rodině (§ 33 zákona o rodině se přitom za celou dobu účinnosti tohoto zákona změnil jen jednou a nikoli významně) – tedy že stále více párů z různých důvodů preferuje faktické soužití před formálním svazkem (manželstvím či registrovaným partnerstvím), a proto je třeba v právním řádu alespoň v minimální míře upravit i vztah dítěte s novým (nesezdaným) životním partnerem jeho rodiče. Současně není výjimečné, že uzavření formálního svazku předchází určitá doba nesezdaného soužití ve společné domácnosti. (Nadále soud hovoří pouze o manželech a nikoli o registrovaných partnerech, neboť předmětem řízení je otázka nároku na vdovský/vdovecký důchod, který současná právní úprava, dle názoru soudu nespravedlivě, registrovaným partnerům nepřiznává.)

18. Soud připomíná, že – jak už bylo řečeno – z § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění vyplývá pouze jediná podmínka, a to, aby bylo dítě v rodině zemřelého vychováváno. Z toho lze čistě jazykovým výkladem dovodit pouze požadavek zákonodárce na to, aby dítě žilo se zemřelým v jedné rodině (rodinné domácnosti) a aby se na jeho výchově podílel též zemřelý, tedy aby mezi sebou měli určitý sociální vztah. Ze samotného § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění ovšem nelze dovodit, že by tento sociální vztah mohl vzniknout a existovat pouze tehdy, bylo-li již uzavřeno manželství rodiče dítěte s novým manželem. Tento požadavek dovodil NSS až ve spojení s § 33 zákona o rodině. Ačkoliv lze mít pochybnosti o tom, zda výklad § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění pouhým odkazem na normu soukromého práva se spíše hodnotovým významem je ta nejvhodnější, nic to nemění na tom, že podle NSS je při této interpretaci třeba vycházet ze soukromoprávního předpisu, který upravuje vztah manžela a dítěte druhého z manželů žijících ve společné domácnosti v podobě povinnosti nového manžela (a jí odpovídajícímu právu) podílet se na výchově dítěte druhého z manželů. Do 1. 1. 2014 byl tímto soukromoprávním předpisem zákon o rodině (§ 33), v současnosti jím je občanský zákoník (§ 885). Je tedy třeba zohlednit, že v soukromoprávních předpisech došlo ke změně v tom směru, že nyní se tatáž povinnost ukládá mimo manžela též tomu, kdo s dítětem žije ve společné domácnosti, aniž by byl s rodičem dítěte sezdán. Ostatně sám NSS v rozsudku ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, v bodě 23 naznačil, že případná změna právní úpravy by mohla odůvodnit změnu právního názoru v tom směru, že by nově mohlo být přípustné pokládat faktické vytvoření domácnosti a spolužití dotčených osob v ní včetně výchovy dětí za okolnost, která může mít vliv na nárok na vdovský důchod ve smyslu § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Z pohledu krajského soudu právě k takové změně od 1. 1. 2014 (od účinnosti občanského zákoníku) došlo.
19. Tento nový výklad § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění není podle krajského soudu v rozporu se záměrem zákonodárce poskytnout vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) téhož zákona pouze v případech, kdy mělo nezaopatřené dítě se zemřelým sociální vztah určité kvality. Účelem vdovského důchodu přiznaného na základě uvedeného ustanovení je ulehčit vdově samostatnou péči o nezaopatřené dítě, na níž by se jinak – nedošlo-li by k jeho úmrtí – s vysokou pravděpodobností podílel i zemřelý, přičemž tento předpoklad je založen právě na existenci sociálního vztahu mezi dítětem a zemřelým majícího parametry vymezené § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Skutečnost, že tento vztah byl založen ještě před tím, než došlo ke sňatku rodiče dítěte s novým manželem, nijak nesouvisí s jeho kvalitou ani s výše uvedeným předpokladem. Proto by pro relevanci tohoto sociálního vztahu pro účely § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění nemělo mít vliv, zda mezi jeho založením a sňatkem rodiče dítěte s novým manželem dítě dosáhlo či nedosáhlo zletilosti.

20. V důsledku nastíněného výkladu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění podle přesvědčení soudu také nedojde k takovému rozvolnění podmínek nároku na vdovský důchod, aby pro jeho vznik dostačoval samotný fakt, že došlo ke smrti manžela. Soud se ztotožňuje s názorem NSS (srov. rozsudek ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, bod 26), že to jistě nebylo úmyslem zákonodárce. Je pravda, že oproti dosavadnímu stavu dojde v souladu se záměrem zákonodárce vyjádřeným v § 885 občanského zákoníku k určitému rozšíření okruhu osob, jimž vzniká nárok na vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Ovšem pouze o ty zřídka (soudě podle počtu případů řešených správními soudy od počátku jejich novodobé existence) případy, kdy zemře manžel rodiče, který pečuje o dítě, které již dosáhlo 18 let, ale ještě nikoli 26 let a je nezaopatřené ve smyslu 20 odst. 4 téhož zákona, a současně bylo soužití ve společné domácnosti a výchovné působení zahájeno před dosažením zletilosti tohoto dítěte (což bude v řízení třeba vhodným způsobem prokázat), byť ke sňatku rodiče s novým manželem došlo až po dosažení zletilosti tohoto dítěte.
21. S ohledem na vše výše uvedené je tedy třeba přisvědčit žalobkyni, že žaloba je důvodná. Odkaz žalované na rozsudek NSS ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Ads 94/2015-21, skutečně není přílehlavý, protože za stávající právní úpravy není nadále udržitelný v něm vyslovený právní názor, že „výchova“ dítěte ve smyslu § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se může započít až po uzavření manželství. Naopak s ohledem na § 885 občanského zákoníku je třeba uzavřít, že je možné, aby budoucí manžel rodiče zahájil své výchovné působení na dítě, jež bude relevantní z hlediska § 50 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, ještě před uzavřením manželství, a to v okamžiku, kdy začne s dítětem sdílet společnou domácnost.
22. Soud proto napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení bude žalovaná v souladu s právním názorem krajského soudu vysloveným v tomto rozsudku, jímž je vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), zkoumat, kdy došlo k zahájení soužití žalobkyně, J. B. a M. V. ve společné domácnosti. Jestliže se prokáže, že k tomu došlo ještě před dnem 22. 7. 2015, kdy M. V. nabyt zletilosti, pak bude žalovaná zkoumat, zda se J. B. v období mezi zahájením společného soužití a dosažením zletilosti M. V. podílel na jeho výchově. Jestliže se v řízení prokáže, že se J. B. na výchově M. V. podílel, pak je třeba uzavřít, že M. V. je pro potřeby posouzení nároku na žalobkynin vdovský důchod podle § 50 odst. 2 písm. a) o důchodovém pojištění třeba pokládat za dítě ve smyslu § 50 odst. 3 téhož zákona. Bude na žalobkyni, aby k oběma tvrzením (stran zahájení společného soužití i podílu zemřelého na výchově) navrhla důkazy, jimiž může podle § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, být vše, z čeho lze zjistit skutkový stav věci – nabízí se svědecké výpovědi, fotografie, písemnosti, výpisy z účtu apod.
23. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a proto jí náleží náhrada nákladů řízení souvisejících s jejím zastoupením advokátem, které tvoří odměna za zastoupení, náhrada hotových výdajů a náhrada daně z přidané hodnoty. Zástupce provedl v řízení dva účelné úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a sepsí žaloby), za něž náleží odměna po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), k čemuž byla přičtena paušální částka jako náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Tato částka byla dále navýšena o 1 428 Kč představující náhradu daně z přidané hodnoty, již je zástupce plátcem. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 228 Kč je žalovaná povinna uhradit podle § 149 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, užitého na základě § 64 s. ř. s., k rukám žalobkynina zástupce, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. března 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
soudce